

Patiëntenorganisatie
Transvisie

'Ik voel me niet volledig vrouw (...) omdat ik, als ik in de spiegel kijk, nog steeds een mannelijk lichaam zie. Dat heeft bijvoorbeeld gevolgen voor mijn zelfvertrouwen en presentatie naar de buitenwereld. (...) Het wordt schromelijk onderschat wat voor impact dat heeft.'

Een transgendervrouw over de gevolgen van het feit dat borstconstructie voor transgenders niet vergoed wordt¹

Ref. 15.056 / 6.30.1

Amsterdam, 30 oktober 2015

Betreft: VWS begroting - Brandbrief vergoeding behandeling geslachtskenmerken transgenders

Geachte woordvoerders Volksgezondheid en LHBT-emancipatie,

Met deze brandbrief roepen wij u dringend op om te bevorderen dat nog dit jaar wordt geregeld dat de aanpassing van geslachtskenmerken voor transgenderpersonen weer volledig wordt vergoed uit de basisverzekering.

Wij verzoeken u de minister van VWS hierom te vragen tijdens de begrotingsbehandeling in de week van 2 november a.s. en om de kwestie desnoods bij amendement te regelen.

De behandeling van geslachtskenmerken voor transgenders wordt sinds 2005 niet meer volledig vergoed. Daarover sprak het parlement sindsdien vele malen. Bij de Kamerverkiezingen van 2012 beloofden VVD, PvdA, SP, CDA, D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren en 50plus de kwestie te zullen oplossen. Maar hoewel het gaat om een relatief beperkt bedrag, in totaal naar schatting van de regering niet meer dan 125.000 tot 250.000 euro, is de kwestie in oktober 2015 nog stééds niet opgelost.

Impasse

In het televisieprogramma Radar van 30 maart jl. gaf minister Schippers aan te willen kijken of medisch noodzakelijke plastische chirurgie in het algemeen weer in de basisverzekering kan komen. Zij noemde daarbij onder meer het voorbeeld van borstconstructie bij transgendervrouwen. De minister riep de vakvereniging van plastisch chirurgen (NVPC) op om een voorstel te doen. Maar hoewel TNN en COC in april bij de NVPC aandrongen op de snelle totstandkoming van zo'n voorstel, ligt dat er een half jaar later nog niet. TNN en COC riepen de minister op om zelf het initiatief te nemen, maar ook dat heeft nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Wij verzoeken u met klem om deze impasse te doorbreken.

¹Worden wie je bent. SCP, 2012

Patiëntenorganisatie
Transvisie

Huidige situatie: behandeling geslachtskenmerken transgender personen niet volledig vergoed

Voor transgender personen is het essentieel dat hun geslachtskenmerken na een geslachtsaanpassende behandeling overeenkomen met hun genderidentiteit. Nu wordt de behandeling van een deel van die geslachtskenmerken - zoals borstconstructie, gelaatscorrecties, ontharing en erectieprothesen - niet of nauwelijks vergoed. Dat betekent bijvoorbeeld dat een transgendervrouw soms door het leven moet met gezichtsbeharing of zonder borsten. Een aanzienlijk deel van de transgender personen wordt daardoor belemmerd om te leven volgens het eigen geslacht. Hun geslachtsaanpassende behandeling is niet compleet.

De psychische gezondheid, de maatschappelijke acceptatie en de sociaaleconomische positie van transgenderpersonen blijft achter.² Het is daarom des te meer schrijnend en onacceptabel dat zij de kosten van behandelingen die medisch noodzakelijk zijn (deels) zelf moeten dragen. Het feit dat niet de volledige behandeling wordt vergoed, kan de achterstandspositie van transgenderpersonen vergroten en leiden tot onderbenutting van maatschappelijk potentieel, bijvoorbeeld omdat een transgendervrouw met gezichtsbeharing moeilijker aan een baan komt. En, zoals een transgendervrouw zegt in het rapport *Worden wie je bent* van het Sociaal en Cultureel Planbureau: het niet vergoeden van borstreconstructie 'lijkt een besparing, maar leidt onherroepelijk tot meer kosten op een ander zorggebied, zoals psychologische bijstand.'³

Oproep VN-comité, Raad van Europa en CRM

Wij wijzen u er op dat ook het VN-Vrouwenrechten Comité (CEDAW) de Nederlandse regering in een rapport oproept om de behandeling van alle geslachtskenmerken voor transgenderpersonen weer volledig te vergoeden. Ook het College voor de Rechten van de Mens (destijds Commissie Gelijke Behandeling) riep de regering hiertoe op in het najaar van 2009. Datzelfde jaar wees de Commissaris voor de Rechten van de Mens van de Raad van Europa lidstaten op hun plicht om medisch noodzakelijke zorg in het kader van geslachtsaanpassing volledig te vergoeden⁴. Verder onderschrijft de Nederlandse regering de Yogyakarta Beginselen, waarin is vastgelegd hoe mensenrechten dienen te worden toegepast in het kader van seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Beginsel 17 van deze Beginselen bepaalt overheden toegang tot behandeling van geslachtskenmerken voor transgenders moet faciliteren.

Advies artsen

Ook medisch behandelaars in de transgenderzorg zijn zich terdege bewust van de vergoedingsproblematiek. Al in 2007 adviseerden zij aan de voorloper van Zorginstituut Nederland over medisch noodzakelijke plastische chirurgie aan uiterlijke geslachtskenmerken.⁵ Zij geven aan dat plastisch chirurgen prima in staat zijn te beoordelen of plastisch chirurgische ingrepen wel of niet medisch noodzakelijk zijn in het kader van een geslachtsaanpassende behandeling.

Goed af te bakenen groep

Uit een brief van voormalig minister van VWS Ab Klink, blijkt bovendien dat transgender personen een in de regelgeving goed af te bakenen groep zijn, die zich voldoende onderscheidt van vrouwen die bijvoorbeeld een borstvergroting willen. Klink schreef hierover aan de Kamer: 'transgenders [zijn] een in de regelgeving af te bakenen en te onderscheiden groep' (zie Kamerstuk 27 017, 70). Er bestaat volgens de regering dus geen risico

²Worden wie je bent. SCP, 2012

³Worden wie je bent. SCP, 2012

⁴Issue Paper by Thomas Hammarberg, Council of Europe Commissioner for Human Rights

⁵M.A.A. van Trotsenburg & C.A. Smand, Advies vergoeding van zorg aan transseksuelen ten laste van de basisverzekering. (2007)

Patiëntenorganisatie
Transvisie

dat andere groepen zich (met een beroep op het gelijkheidsbeginsel) met succes op een eventuele regeling voor transgender personen zullen beroepen.

Ook een transgendervrouw in het SCP-rapport geeft aan waarom de vergelijking met vrouwen die een borstvergroting willen volgens haar niet opgaat: 'aangezien het voor hun alleen borsten zijn (zij hebben hun hele leven al een vrouwelijk lichaam) en voor ons juist naast de operatie het meest specifieke onderdeel dat ons mannelijke lichaam enigszins kan vervrouwelijken.'

Uiterst beperkte kosten

De kosten voor deze maatregel zijn relatief uiterst beperkt: het gaat jaarlijks om in totaal niet meer dan 125.000 tot 250.000 euro, zo beraamde de regering in 2010 (zie Kamerstuk 27 017, 70). Het is mogelijk dat dat bedrag, door inflatie en toegenomen instroom, inmiddels iets hoger ligt, maar het is nog altijd een zeer klein bedrag op de totale VWS-begroting van ca. 15 miljard euro. Wij beseffen ons dat in deze tijden van bezuiniging elk bedrag telt, maar in verhouding tot de ernst van de problematiek, de kosten die als gevolg van het niet vergoeden kunnen ontstaan en de mensenrechten van transgenderpersonen die in het geding zijn, lijkt ons deze uitgave verantwoord. In de woorden van het SCP⁶ is dit probleem 'dusdanig dat voor deze groep een uitzondering gerechtvaardigd lijkt.'

Juist de secundaire geslachtskenmerken maken dat de buitenwereld je als man of vrouw ziet: 'De voorbijganger kijkt niet wat er in je onderbroek zit, maar naar haar, gezicht en de aan- of afwezigheid van borsten.' Sommige respondenten legden zelfs een verband met het veelvuldige voorkomen van suïcidepogingen onder transgenders.

Sociaal en Cultureel Planbureau in het rapport Worden wie je bent (2012)

Wij hopen dat u er bij de begrotingsbehandeling van het ministerie van VWS voor wilt pleiten dat de complete aanpassing van geslachtskenmerken voor transgenderpersonen weer vergoed gaat worden.

Bij voorbaat hartelijk dank.

Hoogachtend,

Tanja Ineke
Voorzitter COC Nederland

Corine van Dun
Voorzitter TNN

Jean Lautenslager
plv. Voorzitter
Patiëntenorganisatie Transvisie

CC: de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

⁶Worden wie je bent. SCP, 2012